

הסכמה מדעת לטיפול רפואי

עו"ד טליה חלמיש-שני
מנכ"ל קבוצת מדנס

אפריל 2011

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו

- סעיף 2: שמירה על החיים, הגוף והכבוד
אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.
- סעיף 4: הגנה על החיים, הגוף והכבוד
כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.

דוקטרינת ההסכמה מדעת - מטרות

- מכבדת את האוטונומיה של המטופלים.
- ממריצה את הרופא לנהוג באחריות כלפי המטופלים.
- תורמת לעיצובו של תהליך רציונאלי שלם ומקיף של קבלת החלטות בתחום הטיפול הרפואי.

הסכמה מדעת - הנושאים

- הבסיס המשפטי
 - תקיפה
 - רשלנות
 - חוק זכויות החולה
- היקף החובה – הפרמטרים
- אופן קבלת ההסכמה מדעת
- החריגים לחובה לקבל הסכמה מדעת
 - הפריבילגיה הטיפולית
 - סירוב לטיפול רפואי
 - מצב חירום רפואי
- הסכמה מדעת במקרים של קטינים ופסולי דין

הבסיס המשפטי

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

עולת התקיפה

- 23 (א) תקיפה היא שימוש בכוח מכל סוג שהוא, ובמתכוון, נגד גופו של אדם על ידי הכאה, נגיעה, הזזה או בכל דרך אחרת, בין במישרין ובין בעקיפין שלא בהסכמת האדם...
- (ב) "שימוש בכוח", לעניין סעיף זה – לרבות שימוש בחום, באור, בחשמל, בגז, בריח או בכל דבר או חומר אחר, אם השתמשו בהם במידה שיש בה להזיק.

” אין הצדקה לקביעה כי רופא ”תקף“ את המטופל, כאשר כל שמתכוונים לומר הוא שהטיפול ניתן מבלי שהתקבלה הסכמה מדעת של המטופל. ניתן להגן על עניינו הלגיטימי של המטופל, אם עניין ההסכמה ייבחן במסגרת עוולת הרשלנות...”

דו"ח ועדת קלינג, תשנ"ט 1999, ע"מ 47-48

עוולת התקיפה במצבים קיצוניים

ניתן לתבוע בעוולת התקיפה

- ניתוח של החולה הלא נכון
- ניתוח בצד הלא נכון של הגוף
- ניתוח באיבר הלא נכון

עוולת הרשלנות

- הפרת חובת הזהירות
- קיומו של נזק
- קשר סיבתי בין הפרת החובה לבין הנזק

רשלנות באי מתן הסברים

- הפרת חובת הזהירות - אי מתן הסברים למטופלים לפני ביצוע טיפולים
- נזק - הנזק בפועל שנגרם למטופל מן הטיפול
- קשר סיבתי - בין אי מתן ההסברים לבין ההסכמה לפעולה

פגיעה באוטונומיה

- אישה אושפזה בבית חולים לניתוח אורטופדי בשל דפורמציה ברגל. בסופו של דבר, במקום ניתוח לתיקון הדפורמציה עברה ביופסיה בכתף בשל ממצא ידוע בכתף שנחשד להיות גידול ממאיר. בעקבות הביופסיה נותרה עם מגבלה קשה בתפקוד הכתף.
- המטופלת טענה כי לא הוסברו לה הסיכונים הכרוכים בביופסיה ולפיכך לא נתנה הסכמה מדעת לביצוע הפעולה.
- נקבע כי גם לו היו נפרשים בפניה הסיכונים היתה נותנת הסכמתה לביופסיה בשל הסיכון הממשי שמדובר בגידול ממאיר.
- למרות זאת נפסק כי היתה פגיעה באוטונומיה שלה והיא זכאית לפיצוי כספי.

ע"א 2781/93 מיאסה עלי דעקה

רשלנות בפגיעה באוטונומיה

- הפרת חובת הזהירות - אי מתן הסברים למטופלים לפני ביצוע טיפולים
- נזק - פגיעה באוטונומיה של המטופל/ ביכולת הבחירה שלו
- קשר סיבתי - בין אי מתן ההסברים לבין עוצם ההפתעה מן הסיבוך שהתרחש

פגיעה באוטונומיה

”ההכרה בזכותו של החולה לפיצוי על הפגיעה באוטונומיה שלו, מקום בו הופרה חובה זו, עשויה לתרום לכך שחובה זו תקוים הלכה למעשה...”

ככל שהסיכון אשר לא נמסר לחולה על דבר קיומו הוא חמור יותר מבחינת הפגיעה האפשרית בחולה, וככל שהסתברות התרחשותו גבוהה יותר, הרי שעוצמת הפגיעה באוטונומיה של החולה חמורה יותר.”

ע”א 2781/03 מיאסה עלי דעקה

הפיצוי בגין פגיעה באוטונומיה

"גובה הפיצוי בכל מקרה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט, וייקבע בדרך של אומדנה המבוססת על הערכה של מכלול נסיבות העניין ועל התרשמותו של בית המשפט ...

... עליו ליתן את המשקל הראוי לכך שמדובר בפגיעה בזכות יסוד, אשר מחייבת קביעת פיצוי הולם, להבדיל מפיצוי סמלי, בשל הקשיים הטבועים בתהליך הערכת הנזק, על בית המשפט לרסן את עצמו, ולא לפסוק פיצויים בשיעורים מופרזים".

ע"א 2781/03 מיאסה עלי דעקה

תקיפה

רשלנות

- רק בתביעה אישית נגד הרופא
- רק כאשר יש מגע עם גופו של החולה
- אין צורך בקשר סיבתי בין הנזק לבין הטיפול הרפואי
- ניתן לתבוע את המוסד הרפואי
- גם כאשר מדובר במתן מרשם לטיפול תרופתי ללא מגע בגוף
- יש צורך בקשר סיבתי למעט במקרה של "פגיעה באוטונומיה"

חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996

סעיף 13: הסכמה מדעת לטיפול רפואי

- (א) לא יינתן טיפול רפואי למטופל אלא אם כן נתן לכך המטופל הסכמה מדעת לפי הוראות פרק זה.
- (ב) לשם קבלת הסכמה מדעת, ימסור הרופא למטופל מידע רפואי הדרוש לו, באורח סביר, כדי לאפשר לו להחליט אם להסכים לטיפול המוצע:

סעיף 13: הסכמה מדעת לטיפול רפואי

לעניין זה, "מידע רפואי", לרבות -

(1) האבחנה (הדיאגנוזה) והסכות (הפרוגנוזה) של מצבו הרפואי של המטופל;

(2) תיאור המהות, ההליך, המטרה, התועלת הצפויה והסיכויים של הטיפול המוצע;

(3) הסיכונים הכרוכים בטיפול המוצע, לרבות תופעות לוואי, כאב ואי נוחות;

(4) סיכויים וסיכונים של טיפולים רפואיים חלופיים או של העדר טיפול רפואי;

(5) עובדת היות הטיפול בעל אופי חדשני.

היקף חובת הגילוי

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

הסכמה מדעת - הקשיים

- הנסיבות שבהן מתקיים הקשר בין מטפל למטופל
- קושי משפטי - העדר קריטריונים מוגדרים
- מציאת האיזון המתאים

העדר כללים מוגדרים

”נסיבותיו של הטיפול הרפואי והרקע לנתינתו הם מגוונים ורבי פנים. לא ניתן לצפותם מראש באופן שיאפשר קביעה ממצה של כללים בתחום מורכב זה. ראוי אפוא לאפשר לדינים בסוגיה זו להתקדם ולהתפתח לכלל מערכת נורמטיבית בדרך הדרגתית ותוך התקדמות ממקרה למקרה.“

רייבי נ' דר' וייגל

היקף ההסבר - RSD

- ניתוח כריתת ראש הרדיוס במרפק. לאחר 5 שנים כריתת הגפה עקב RSD.
- סיבוך ה-RSD הוא תוצאת מהלך הניתוח או ההרדמה.
- לא הוכח שמקור ה-RSD הוא בפגיעה עצבית שנגרמה בניתוח או בהרדמה כתוצאה משימוש בחסם עורקים.
- מומחית בימ"ש: לא מדובר ברשלנות אלא בסיבוך נדיר שלא ניתן היה לצפות מראש או למנוע.
- טענת הרשלנות המבוססת על הטיפול הרפואי נדחתה.
- אי מתן הסבר על RSD טרם הניתוח מהווה הפרת חובת הזהירות.
- ביהמ"ש השתכנע כי התובע היה נמנע מהניתוח לו היה מקבל את ההסבר.

היקף ההסבר - RSD

"בענייננו מדובר בסיבוך המתרחש בקרב 0.3%-0.5% מהניתוחים – גם אם שיעור זה אינו גבוה, הרי מדובר בסיבוך חמור, העלול לגרום להפיכתה של הגפה לחסרת כל תפקוד... כיוון שמדובר בניתוח אלקטיבי חובת ההסבר נמצאת ברף העליון. סיכון RSD הינו בגדר המידע שהתובע היה רשאי לצפות, באורח סביר, כי יגולה לו, כדי שיוכל לשקלו במסגרת גיבוש דעתו לעניין הסכמתו לטיפול הרפואי..."

ת"א 920/99 יצחק נ' שע"צ

3.10.06

פסיקה נוספת בענין RSD

- התובע סבל מ- CTS שגרמה לו לכאבים ותרדמה באצבעות.
- לאחר הניתוח שבוצע ב- '95 אובחן כסובל מ- RSD.
- התובע טען, שלו היה יודע על הסיכון היה נמנע מביצוע ההליך.
- המחוזי דחה התביעה, אף שקבע כי הסיכון ל- RSD לא הוסבר.

ביהמ"ש העליון:

- אי מתן ההסבר על RSD אינו עולה כדי רשלנות.
- לא ניתן לומר כי מידע זה, לאור סיכויי ההצלחה הגבוהים של ההליך, הינו מידע אשר היה נתפס על ידי המטופל הסביר כמידע רלבנטי להחלטתו בדבר הניתוח.

- מדובר באדם שעסק בעבודת ידיים למחייתו ואשר סבל מ- CTS שפגעה בתפקוד יד ימין. לו היה נמנע מביצוע הניתוח היה מצבו ממשיך להדרדר.
- בוצע הליך פשוט, כאשר הסיכון בצידו להתפתחות RSD הינו זניח. משכך, לא ניתן לומר שמטופל סביר, בנסיבות האמורות, לא היה נותן הסכמתו להליך לו היה מיודע בהתאם.
- אין קשר סיבתי בין אי מתן ההסבר לבין הנזק הנטען.

ע"א 718/06 אליהו סתחי נ' מדינת ישראל

30.10.07

הסכמה מדעת – המבחן המשפטי

- **מבחן 'הרופא הסביר'**

מסירת מידע לפי הנהוג והמקובל בקרב הרופאים

- **מבחן 'החולה הסביר'**

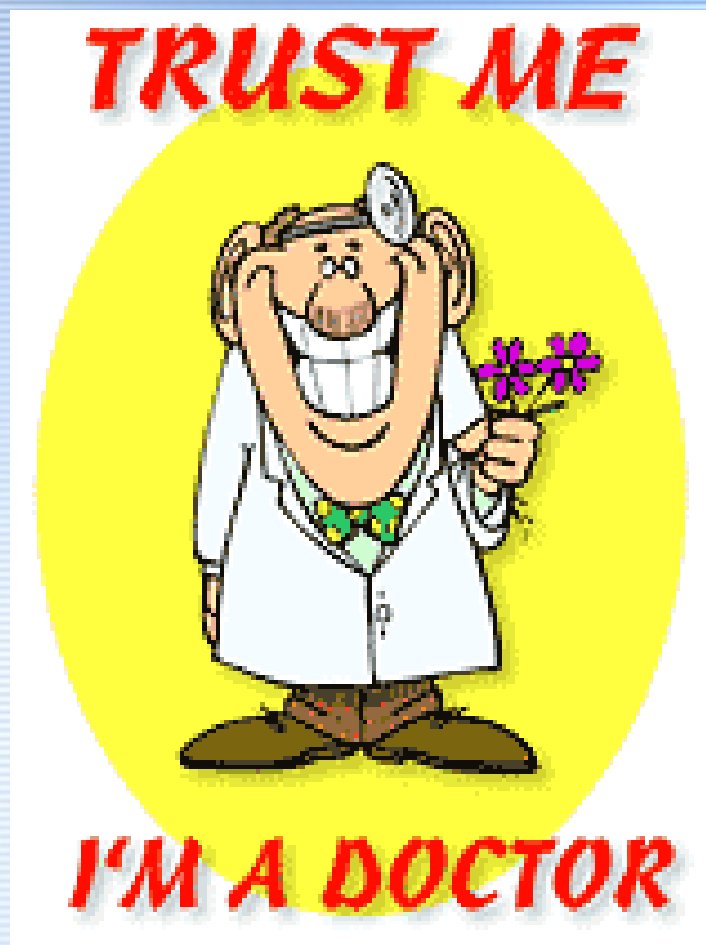
מסירת מידע שיאפשר לחולה להגיע להחלטה
אינטליגנטית לגבי הטיפול המוצע

מבחן "החולה הסביר"

"הגישה הפטרנליסטית, הגורסת כי הרופא יצא ידי חובתו כלפי המטופל לעניין מסירת מידע אם נהג על-פי הפרקטיקה הרפואית המקובלת, נדחתה... בפסיקתנו נקבע סטנדרט גילוי, המצוי גם בפסיקה אמריקנית והמקובל בקנדה ובאוסטרליה, המבוסס על צרכיו של המטופל הנדרש לגבש הסכמה לטיפול רפואי."

ע"א 434/94 ברמן נ' מכון מור

היו היה פעם...

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

תום עידן הפטרנליזם הרפואי

"...משכבר הימים היה המטופל שם מבטחו ברופא המטפל ב"עיניים עצומות" – כל אשר יאמר אליך הרופא שמע בקולו... אף היום כך במרבית המקרים, אך חלו עם זאת שינויים חברתיים מפליגים ועמם באו דברי חקיקה ודברי פסיקה שיצרו מסגרת חוקית לאישור זכויות החולה (כגון חוק זכויות החולה) ולכיבוד האוטונומיה שלו (פרשת דעקה)... פטרוניות רפואית – ולוא גם מתוך מלוא הכוונות הטובות – מקומה לא יכירנה עוד... על כן הקביעה, כמו זו של מומחה הנתבעים... כי אין מקום "להפחיד" את החולה ועל כן אין צורך לספר לו על חשש, כגון בענייננו, לקרע ברחם כתוצאה מפיטוצין, אף אם המדובר בסיכון שאינו שכיח, הם בחינת ספרי דורות קודמים..."

ע"א 8126/07 עז' המנוחה ברוריה צבי

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

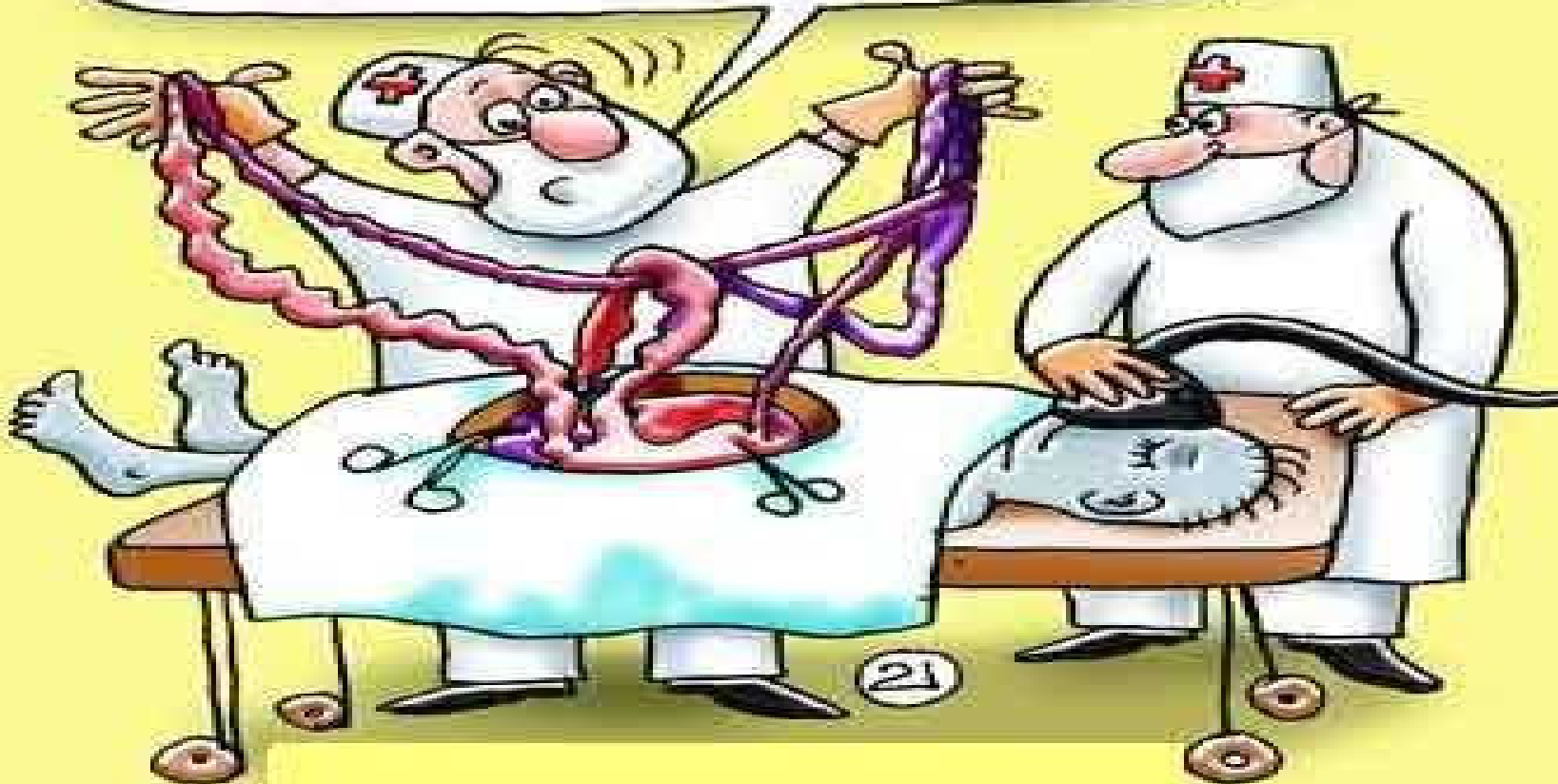
המטופל "המלומד"

"ראוי לזכור כי הפער ההולך ומצטמצם היום, בכל הנוגע לרמות הידע המקצועי, לרבות הידע הרפואי, שוב אינו מאפשר לרופא לשמור לעצמו את ההתלבטות בקשר לאפשרויות הטיפול ובוודאי לא את הנתונים שעשויים להשקל ע"י החולה – לעיתים במידה רבה של שיקול מושכל..."

ע"א 9936/07 מאיה בן דוד

החולה כשותף

תעיר אותו. אולי הוא זוכר איך זה היה
קודם...

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

מידע מותאם למטופל

- המטופל נעדר ידע רפואי לכן אינו יודע מה עליו לשאול, ומה עליו לברר
- על הרופא להתנדב למסור למטופל את המידע הרפואי הדרוש לו ולא להמתין לכך שהמטופל יעורר שאלות בעצמו
- רמת ההסבר צריכה לתאם את יכולת הקליטה וההבנה של המטופל

פרמטרים לקביעת היקף חובת הגילוי

- מידת המורכבות / הפשטות של הטיפול
- מידת הסיכון בטיפול
- מידת החיוניות של הטיפול לשמירה על חייו ובריאותו של המטופל

הפרמטרים להיקף הגילוי

"הסכמה מדעת לטיפול מבוססת על שקלול של חיוניות הטיפול וסיכויי הצלחתו מצד אחד, עם תדירות הסיבוך האפשרי ומידת חומרתו מצד שני."

"היקף החובה המוטלת על הרופא, יישקל בהתאם לנסיבות המיוחדות של כל מקרה... ככל שהניתוח או הטיפול אינו מיועד למנוע סכנה מיידית וככל שניתן לדחות את הטיפול, חובת הגילוי המוטלת על הרופא, תהא מוגברת..."

ע"א 6153/97

דרישות ההסבר בנסיבות מיוחדות

“ייתכנו מקרים בהם לסיכונים בעלי הסתברות נמוכה תהיה משמעות מיוחדת לחולה הספציפי. במקרה כזה, למרות האחוז הנמוך יכללו אותם סיכונים בתחום המידע המהותי הנדרש לחולה לשם החלטה מושכלת אם לעבור את הטיפול הרפואי”.

ת"א (י-ם) 1109/97

ההסבר בניתוחים אלקטיביים

"ההסבר הנדרש לקבלת הסכמה מדעת לניתוח אלקטיבי – שאף בלעדיו ניתן לקיים אורח חיים רגיל – נכלל ברף העליון של חובת הגילוי, והוא כולל, בנוסף להתייחסות לסיכויי ההצלחה גם מתן הזהרה מפני הסיבוכים האפשריים... גם אם סיבוכים אלו נדירים."

ע"א 6153/97

ההסבר ברפואה פרטית

"ברפואה פרטית בה קיים ניגוד עניינים מובנה בין השאיפה המסחרית להרבות בניתוחים לבין האינטרס של המטופל, כדי להקחות את עוקצו של ניגוד העניינים יש להעמיד את המטופל על הסיכונים והסיכויים שבניתוח המוצע לרבות החלופה שלא לבצע כלל ניתוח סיכוייה וסיכוניה."

ע"א 6153/97

אין להטביע מטופל באינפורמציה

ראוי להציב תמרור אזהרה:

אסור ליצור מצב בו החולה יוצף בפרטי אינפורמציה, סיכונים וסיכויים נידחים ובעלי סיכוי אפסי באופן שבסופו של דבר תימנע מהחולה בחינה סבירה ורצינית בקבלת החלטה בזמן אמת.

ת"א (י-ם) 1109/97

אין להטביע מטופל באינפורמציה

... מציאת האיזון הנאות תאפשר לחולה להגיע להחלטה מושכלת ותמנע מצב בו יוטל נטל כבד על ציבור הרופאים אשר לא יוכל לעמוד בו ויפגע בסופו של דבר בחולים. מצב זה עלול להביא ל"רפואה מתגוננת".
אשר תפגע ביחסי רופא-חולה בכלל ובאוטונומיה של החולה בפרט.

ת"א (י-ם) 1109/97

ניסיון המנתח

”...לא הוסבר לתובעת שהיא תטופל על ידי מתמחה, כשמדובר בפעולה עדינה ומסובכת שיכולה היתה לגרום (כפי שהדבר אירע) לנזק חמור ובלתי הפיך. נכון אמנם, שהתובעת חתמה על הסכמה לניתוח, אך אין חולקין על כך שלא הוסבר לתובעת מה עלולים להיות הנזקים שעלולים להיגרם עקב הטיפול הרפואי ועקב ההרדמה.“

החלפת המנתח

- בבי"ח ציבורי אין למטופל זכות לבחור מנתח -האחריות לשיבוץ חלה על מנהל המחלקה.
- למטופל זכות להיוודע זהות המנתח לאחר שנקבעה תוכנית הניתוחים.
- המטופל אינו יכול לטעון כי אין תוקף להסכמה שנתן אם הניתוח בוצע שלא על ידי המנתח המתוכנן אם ההסכמה שנתן היא כללית ולא למנתח מסויים.

סטייה מתוכנית הניתוח

- חולה בת 48 אושפזה במחלקה גינקולוגית לביצוע ניתוח להסרת מיומה גדולה מן הרחם.
- לפני הניתוח הביעה החולה התנגדות נמרצת לביצוע כריתת רחם.
- במהלך הניתוח התפתח דימום בלתי נשלט מן הרחם אשר חייב כריתת רחם...
- האם תוכל לתבוע על ביצוע ניתוח ללא הסכמה מדעת שלה ?

שינויים בתוכנית הניתוח

ניתן לייחס הסכמה מכללא לשינוי או הרחבה בתוכנית הניתוח רק בהתקיים שני התנאים:

- התפתחות בלתי צפויה בניתוח
- נדרש להצלת חיים או למניעת נזק גופני חמור

חובת ההסבר למטופלים "מיודעים"

- חובת ההסבר למטופל שעבר טיפול/ניתוח דומה בעבר פחותה לעומת החובה כלפי מטופל שלא עבר את הפעולה (מטופל שעבר בעבר קולונוסקופיה עם כריתת פוליפ ואירעה פרפורציה בקולונוסקופיה נוספת).
- ידיעה אישית- כללית של המטופל אינה פוטרת את המטפל ממסירת מידע מלא למטופל (יולדת שקיבלה פיטוצין וידעה על הסיכון משום ששכנתה קיבלה פיטוצין ונגרם לה קרע ברחם).

טיפול שאינם כלולים בסל

- יש נסיבות בהן יש ליידע את המטופל לגבי אפשרות טיפול המוצעת רק במסגרת הרפואה הפרטית – ואולי אף במסגרת שירותי רפואה מעבר לים.
- כאשר מדובר בתרופה מחוץ ל"סל" – יש ליידע בדבר קיומה.
- על הרופא להשאיר להחלטתו של החולה את השאלה אם לרכוש את התרופה מכספו... על הרופא לספק את המידע הנדרש והחולה – יחליט.

"חובה מוגברת" למידע ביחס לבדיקות בהריון

"כאשר מדובר בבדיקות המבוצעות במהלך ההריון והמיועדות לאתר מומים בעובר, מותר להניח כי קיימת אצל כל הורה צפיה סבירה לקבל בעניין זה את מלוא האינפורמציה האפשרית מן הרופא, על-מנת שיוכל לכלכל את צעדיו ולהחליט אלו בדיקות ברצונו לבצע, בנוסף לבדיקות שמעמידה לרשותו הרפואה הציבורית. זאת תוך שקלול כל הגורמים הרלבנטיים לעניין ובהם עלויות הבדיקה, הסיכון הכרוך בבדיקה ומידת ההסתברות להימצאות אותו פגם בעובר הספציפי..."

ע"א 9936/07 מאיה בן דוד

מטופל שאינו מעוניין בהסברים

• זכותו של מטופל, אשר אינו מעוניין לקבל הסברים לבקש שהמטפל יחליט במקומו על דרך הטיפול הנאותה, ואולם מומלץ לפעול כדלקמן:

- להסביר למטופל בפירוט את זכותו לקבלת המידע הרפואי
- לעשות מאמץ סביר לשכנע את המטופל להבין את מצבו ואת האפשרויות, הסיכונים והסיכויים שבטיפול המוצע וחלופותיו
- לתעד במפורט את השיחה שהתנהלה
- אם המטופל עומד על כך שאינו מעוניין לקבל את ההסברים מומלץ לשקול אם בנסיבות המקרה יש מקום לבצע את הטיפול המוצע
- שיקול הדעת צריך להתבסס על מידת החיוניות והדחיפות של הטיפול

02/מ/756 ה"ח ANESTHESIA טופס הסכמה להרדמה

סוגי הרדמה (אילחוש) המקובלים הם הרדמה כללית, אזורית ומקומית, או שילוב בין השיטות.
הרדמה כללית מתבצעת על ידי הזרקת תכשירים למערכת חדם ולא החדרת תכשירים למערכת הנשימה באמצעות צינור קנח (טובס), ולא מסכה.

התכשירים גורמים לירידה ברמת ההכרה, להרפיית השרירים ולהורדת תחושת הכאב. קצב ההתעוררות מהרדמה תלוי בגורמים שונים הקשורים בסוג הניתוח, בהרדמה ובמצבו הכללי של החולה.

הרדמה אזורית מתבצעת על ידי הזרקת תכשירים אל עצבים או סביבם וגורמת לאילחוש של אזור מסוים בגוף, דוגמאות להרדמה אזורית הן הרדמה אפידורלית והרדמה ספינלית, בדרך מוזרק חומר ההרדמה לחלל סביב חוט השדרה (בגב).

הרדמה מקומית מתבצעת על ידי הזרקת תכשירים לקרבת האזור המנותח, בדרך כלל הדבר מבוצע על ידי המנתח עצמו.

יזק שילוב של סוגי הרדמה שונים, לדוגמה: הרדמה כללית והרדמה אזורית, הרדמה אזורית והרדמה מקומית, וכן שילוב של שיטות הרדמה אזוריות.

סיכוני ההרדמה, על כל סוגיה, אינם קשורים בחכרה בסוג הניתוח ובמורכבותו.

על החולה למסור למרדים מידע מלא על מחלותיו, רגישות לתרופות, ותגובות להרדמה קודמת, כולל סיכונים במידה וחתרשו.

שם החולה: _____

שם משפחה _____ **שם פרטי** _____ **שם תאב** _____

אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת שקיבלתי הסבר מפורט בעל פה מדד' _____ שם המפרט/ת _____

על הצורך בהרדמה לשם ביצוע הניתוח המתוכנן. כמו כן הוסבר לי מטרת ההרדמה ודרכי ביצועה האפשריים. אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת כי הוסבר לי סוגי ההרדמה השונים וכי קיימת אפשרות לשינוי סוג ההרדמה, ואו לשילוב בין סוגי ההרדמה השונים (למשל, כללית ומקומית, או כללית ואזורית), ואו למעבר מסוג הרדמה אחר למשנתו, בהתאם לשיקול דעתם של המרדמים והמנתחים.

הוסבר לי תופעות הלוואי לאחר **הרדמה כללית** לרבות: כאב גרון ואי נוחות בבליעה, כאבי שרירים, בחילות וקאות ואי נוחות כללית.

כמו כן הוסבר לי הסיכונים והסיבוכים האפשריים לרבות: נזק לשיניים ולקנה הנשימה כתוצאה מהחדרת המכשור הנחוץ להרדמה, במקרים נדירים יתכנו סיבוכים קשים לרבות: תגובה אלרגית חריפה, חסמונת החום הממארי, הפרעות בתפקודי הכבד, ואו בתפקוד מערכות חיוניות אחרות. במקרים נדירים ביותר אפשרי מוות מסיבוכים אלה.

הוסבר לי תופעות הלוואי בעת **הרדמה אזורית** לרבות: תחושת אי נוחות ולחץ באזור ההזרקה. לאחר סיום ההרדמה, ימשך העדר תחושה והגבלה בתנועה עד לשינויים חולפים. כמו כן הוסבר לי הסיכונים והסיבוכים האפשריים לרבות: ירידות חום מקומי ואו התפתחות מורסה, ושטף דם מקומי (המטומה), בנוסף, הרדמה ספינלית ואו אפידורלית מלווה לעיתים בכאבי גב, וקיימת אפשרות של דליפת נוזל עמוד השדרה ואו הידרת המוח לעטיפת חוט השדרה, שעלולים לגרום לכאבי ראש חדים ואו ממושכים. תופעות אלה דורשות טיפול. במקרים נדירים ביותר ייתכן פגיעה קבועה בעצבי הגפיים ובכיס השתן.

אני נותן/ת בזאת את הסכמתי לביצוע ההרדמה, למעט הוסבר לי שיתכן כשלוך בביצוע ההרדמה, עקב מגבלות במבנה האנטומי שלי, שאת חלקן לא ניתן לצפות מראש. כשלוך בביצוע ההרדמה עלול לחייב, לעיתים, מתן טיפולים להבטחת הפעילות של מערכות חיוניות, ועד ביצוע פעולות לצורך הצלת חיים. הובהר לי כי במקרה כזה יזכך שלא יבוצע הניתוח המתוכנן.

אני יודעת/ע ומסכים/ה לכך שההרדמה על צורתיה השונות, תעשה בידי מי שהדבר יוכל עלי, בהתאם לטוילים ולהוראות של המוסד, וכי לא הובטח לי שתעשה, סלה או חלקה בידי אדם מסוים, ובלבד שתעשה באחריות המקובלת במוסד בכפוף לחוק.

תאריך: 16/7/02 שעה: 14:05 חתימת החולה: _____ חתימת האופטורפוס (קירבה): _____ חתימת האופטורפוס (במקרה של פסול דין, קטיף או חולה נפש): _____

אני מאשר/ת כי הסברתי בעל פה לחולה/לאופטורפוס של החולה* את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי הוא/היא חתם/ה על הסכמה בפני לאחר ששוכנעתי כי הבין/ה את הסכמי במלואם.

שם הרופא/ה: _____ חתימת הרופא/ה: _____ מס' רישון: _____

* מחקי את החומר

העיתוי והאופן לקבלת הסכמה מדעת

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

העיתוי לקבלת הסכמה מדעת

סעיף 13 (ג) לחוק זכויות החולה

(ג) המטפל ימסור למטופל את המידע הרפואי, בשלב מוקדם ככל האפשר, ובאופן שיאפשר למטופל מידה מרבית של הבנת המידע לשם קבלת החלטה בדרך של בחירה מרצון ואי תלות

שלב קבלת ההסכמה

- קבלת הסכמה ממתופל, בשלב שבו הוא שרוע על שולחן הניתוחים, או לאחר מתן פרה מדיקציה, או סמוך מאוד לביצוע הניתוח עצמו אינה ממלאה את תנאי ה"הסכמה מדעת" ואין לה תוקף משפטי (למעט במצבים דחופים).

אופן מתן הסכמה מדעת

סעיף 14 לחוק זכויות החולה:

(א) הסכמה מדעת יכול שתהיה בכתב, בעל פה או בדרך של התנהגות.

(ב) הסכמה מדעת לטיפול רפואי המנוי בתוספת תינתן במסמך בכתב, שיכלול את תמצית ההסבר שניתן למטופל.

חובת ההחתמה על טופס ייעודי

תוספת

(סעיפים 14, 15)

- (1) ניתוחים, למעט כירורגיה זעירה.
- (2) צינתורים של כלי דם.
- (3) דיאליזה.
- (4) טיפול בקרינה מייננת (רדיותרפיה).
- (5) טיפולי הפריה חוץ-גופית.
- (6) כימותרפיה לטיפול בתהליכים ממאירים.

המקום הפנוי עבור שם וסמל המוסד הרפואי

טופס הסכמה: כריתה לפרוסקופית של כיס המרה LAPAROSCOPIC CHOLECYSTECTOMY

כריתת כיס מרה בדרך לפרוסקופית היא השיטה המקובלת כיום לטיפול במחלת כיס מרה על רקע אבנים ו/או דלקות. הפעולה מכונה גם "השיטה הסגורה" ונעשית באמצעות החדרת מכשירים דרך חתכים קטנים בדופן הבטן. הניתוח מתבצע בהרדמה כללית.

שם החולה:

שם משפחה _____ שם פרטי _____ ת.ד. _____

אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת שקיבלתי הסבר מפורט בעל פה מד"ר _____

שם פרטי _____ שם משפחה _____

על הצורך בכריתת כיס מרה בשיטה לפרוסקופית (להלן: "הניתוח העיקרי").

הוסבר לי שקיימים מצבים בהם יש צורך לבצע את הניתוח ב"שיטה הפתוחה" באמצעות חתך בדופן הבטן. גם כאשר הניתוח מתבצע בשיטה הפרוסקופית קיימת אפשרות שיהיה צורך לעבור ל"שיטה הפתוחה" במהלך הניתוח. אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת כי הוסבר לי הופעות הלוואי לאחר הניתוח העיקרי לרבות כאב ואי נוחות. כמו כן, הוסבר לי הסיכונים והסיבוכים האפשריים לרבות: דימום, זיהום, נזק לצינוריות המרה שעלול לגרום לנזק לכבד ופגיעה באיברי בטן אחרים. כמו כן קיימת אפשרות של מעבר אבנים קטנות לדרכי המרה בעת הניתוח העיקרי שתצריך את הוצאתן במועד מאוחר יותר. חלק מהסיבוכים עלול להצריך ניתוחים נוספים מיידיים או מאוחרים.

כמו כן הוסברה לי האפשרות שהסיבוכים לא יאובחנו במהלך הניתוח העיקרי ויהיה צורך בניתוח מתקן בשלב מאוחר יותר. אני נותן/ת בזאת את הסכמתי לביצוע הניתוח העיקרי.

אני מצהיר/ה ומאשר/ת בזאת כי הוסבר לי ואני מבין/ה שקיימת אפשרות שתוך מהלך הניתוח העיקרי יתברר שיש צורך להרחיב את היקפו, לשנותו או לנקוט בהליכים אחרים או נוספים, לצורך הצלת חיים או למניעת נזק גופני, לרבות פעולות כירורגיות נוספות שלא ניתן לצפותם כעת בדואות או במלואם, אך משמעותם הוכרה לי. לפיכך אני מסכים/ה גם לאותה הרחבה, שינוי, או ביצוע הליכים אחרים או נוספים, לרבות פעולות כירורגיות שלדעת רופאי בית החולים יהיו חיוניים או דרושים במהלך הניתוח העיקרי.

הובהר לי שהניתוח העיקרי מבוצע בהרדמה כללית ולעיתים רחוקות בהרדמה אזורית. הסבר על ההרדמה ניתן לי על ידי מרדים. אני יודע/ת ומסכים/ה לכך שהניתוח העיקרי וכל ההליכים האחרים יעשו בידי מי שהדבר יוטל עליי, בהתאם לנהלים ולהוראות של המוסד וכי לא הובטח לי שיעשו, כולם או חלקם, בידי אדם מסוים, ובלבד שיעשו באחריות המקובלת במוסד בכפוף לחוק.

תאריך _____ שעה _____ חתימת החולה _____

שם האפוסטרופוס (קירבה) _____ חתימת האפוסטרופוס (במקרה של פסול דין, קטין או חולה נפש) _____

אני מאשר/ת כי הסברתי בעל פה לחולה/לאפוסטרופוס של החולה* את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי הוא/היא חתם/ה על הסכמה בפני לאחד ששוכנעתי כי הבין/ה את הסברי במלואם.

שם הרופא/ה _____ חתימת הרופא/ה _____ מס' רשיון _____

* מחקי את המיותר

0000230057/OSUR/CCE7230050 (בתווך) 2000

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

הסתדרות הרפואית בישראל
איגוד הכירורגים בישראל
האיגוד הישראלי לכירורגית ילדים

החברה לניהול

0115
26/08/98
01/01/42
מ.מ.
947ח

הסכמה לניתוח

שם החולה:

שם המטופח	השם הפרטי	שם האב
-----------	-----------	--------

לאחר שקיבלתי הסבר מפורט בע"פ מד"ר:

שם המטופח	השם הפרטי
-----------	-----------

על הצורך בביצוע ניתוח _____

לרבות על התוצאות המקורות, על הסיכונים הסבירים ועל דרכי הטיפול החלופיות האפשריות בנסיבות המקרה, לרבות הסיכויים והסיכונים הכרוכים בכל אחד מהליכים אלה, וחבדיקות והטיפולים הכרוכים בכך, אני נתון בזה את הסכמתי לביצוע הניתוח כאמור לעיל בבית החולים _____ - הניתוח העיקרי.

הוסבר לי ואני מבין/ח כי קיימת אפשרות שתוך מחלך הניתוח העיקרי יתברר שיש צורך להרחיב את היקפו, לשנתו או לנקוט בהליכים אחרים או נוספים, לרבות פעולות כירורגיות נוספות שלא ניתן לצפותם כעת בודאות או במלואם/ אך משמעותם הובהרה לי, לפיכך אני מסכים/ח גם לאותם הרחבה, שינוי, או ביצוע הליכים אחרים או נוספים, לרבות ניתוחים שלדעת רופאי בית - החולים יהיו חיוניים או דרושים במחלך הניתוח העיקרי.

הסכמתי ניתנת, כמו כן, לביצוע הרדמה, בין כללית ובין מקומית, אם ובמידה שיחיה צורך בכך בהתאם לשיקול דעתם של הרופאים המטפלים, למעט

(אני ציין פרטים ואם אין - נא לציין "אין")
אני יודעת ומסכים/ח לכך שהניתוח וכל החליכים האחרים ייעשו בידי מי שחדבר יוטל עליו, בהתאם לנוחלים ולחוראות של בית - החולים, וכי לא הובטח לי שיעשו, כולם או חלקם, בידי אדם מסוים, ובלבד שיעשו באחריות המקובלת בבית החולים בכפוף לחוק, וכי האחראי לניתוח יהיה _____

תאריך: 10/9/98
שעה: _____
חתימת החולה: _____

שם האפורופט: _____
חתימת האפורופט (במקרה של פסול דין, קטיין או רחלה נפש): _____

אני מאשר כי הסברתי בעל פה לחולה/לאפורופט של החולה את כל האמור לעיל בפירוט הדרוש וכי הוא חתם בפני, לאחר ששוכנעתי כי הבין את הסברי במלואם.

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

"נראה כי מסמך זה נרשם בדרך של שגרה כשחלק מפרטיו המהותיים לוקה בחסר: סוג הניתוח נרשם באותיות לטיניות מבלי שמהותו ברורה ומובנת ודווקא נתוני ניתוח כזה צריכים להרשם בלשון פשוטה ועניינית וברורה כדי שכל חולה בר דעת יוכל להבין את מהות הדברים".

טופס ההסכמה מדעת אינו תחליף להסבר

- החתמה על טופס הסכמה ייעודי אינה תחליף למתן הסברים בע"פ למטופל.
- טופס ההסכמה מדעת צריך לכלול את שם הניתוח או הפעולה הרפואית בעברית, ללא קיצורים רפואיים ואותיות לטיניות.
- בהעדר טופס הסכמה ייעודי יש לכתוב פרוט ההסבר בגיליון ולהחתים עליו את החולה.
- בכל מקרה מומלץ לכתוב "הערת הסכמה" בגיליון הרפואי.

חובת ההסבר על "בדיקות פרטיות" - פלומבה

- בשנת 1998 נולדה תינוקת כשהיא סובלת מעיוורון (מיקרופטלמיה).
- בשבוע 21 להריון בוצעה לאם בדיקת אולטרה-סאונד בסיסית במסגרת הקופה שנמצאה תקינה.
- ביהמ"ש קבע כי לא ניתן לגלות את המום במסגרת בדיקה בסיסית אך יש אפשרות לגלות זאת בבדיקה מורחבת.
- ביהמ"ש קבע כי היה מדובר בהריון שלא בסיכון גבוה ולא היה מקום לביצוע סקירה מורחבת/מכוונת.
- האם חתמה על טופס בקשה לביצוע בדיקת על-קול לפיה היא מודעת לכך שמדובר בבדיקה בסיסית וכי באפשרותה לבצע בדיקה מורחבת באופן פרטי.

בקשה לביצוע בדיקת עובר על קולית

טרימסטר 1.2.3 (סמן את המתאים)

אני, החתום מטה, מבקשת ומסכימה כי תבוצע בי בדיקת עובר על קולית (להלן: "הבדיקה") במכון האולטרסאונד של קופת חולים הכללית.

אני יודעת ומבינה, כי למרות שהצוות הרפואי והפרא-רפואי אשר יבצע בי את הבדיקה יעשה כן במיומנות ועפ"י הכללים המקובלים, אין הבדיקה יכולה לגלות ו/או להדגים את כל המומים ו/או הפגמים ו/או ההפרעות ו/או הסיכונים האפשריים ולפי כך, אני מבינה כי אין הבדיקה מבטיחה באופן חד-משמעי תולדת יילוד בריא.

לאור האמור לעיל, הנני מצהירה, כי אין לי ולא תהיינה לי כל טענות ו/או תביעות כנגד קופת חולים ו/או מי מטעמה ו/או כנגד הצוות הרפואי והפרא-רפואי המבצע את הבדיקה וחכל כל עוד בוצע הבדיקה במיומנות ועפ"י הכללים המקובלים.

הובהר לי כי קיימות בדיקות אולטרסאונד ממוקדות, המשוכללות מאלו אותן אני עומדת לעבור. בדיקות אלו אינן מחוות חלק מסל השירותים על על פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ובאפשרותי לקבלן תמורת תשלום באופן פרטי.

ולראיה כאני על החתום:

שם החברה ספירא

מס' ת"ז _____

28/7/94
תאריך

 ת"א

החובה ליישם נהלים ברורים למתן הסברים

- ביהמ"ש קבע כי הרופאים הסבירו לאם כי הבדיקה אותה היא עומדת לבצע היא בדיקה בסיסית וכי קיימת בדיקה משוכללת יותר אותה ניתן לבצע באופן פרטי ואולם בכך לא די.
- האם לא הבינה לאשורה את האבחנה בין הבדיקה הבסיסית והמורחבת ואם היתה מבינה היתה בוחרת לבצע את הבדיקה על חשבונה. יש כשל בשרשרת המידע אשר נמסר לאם.
- לא די בקיומה של פרקטיקה לפיה מיידעים את האישה כי קיימת בדיקה מורחבת, העדר הנחיות ברורות ונהלים מוגדרים באשר להיקף המידע שיש למסור למטופלת לעניין אפשרותה לבצע בדיקה מורחבת... ואי מתן הסבר הולם בטרם ביצוע הבדיקה הבסיסית הינם בגדר נוהל בלתי סביר...

תוצאות הערעור

המלצת ביהמ"ש:

- לאור קשיים שהתגלעו בהכרעת בימ"ש קמא בשאלת החבות ולאור זאת שבימ"ש קמא הכריע בפסק דינו בסוגיות שלא היו בחזית הדיון, יבוטל פסק דינו של בימ"ש קמא והסכום אשר שולם לתובעים יישאר בידם.

התובעים הסכימו להצעת ביהמ"ש שמשמעותה שפסה'ד מבוטל.

העברת הנטל בהעדר טופס הסכמה ייעודי

- ניתוח הזעת יתר שהסתיים בהזעה פיצוית. אין רשלנות בניתוח.
- בימ"ש שלום דחה את התביעה בהעדר קשר סיבתי.
- במחוזי- טופס ההסכמה לא מפרט את תופעות הלוואי ואת "תמצית ההסבר שניתן למטופל. השימוש בטופס הישן מהווה הפרת הוראות החוק בדבר מתן הסברים.
- אין לשלול את האפשרות, לפיה הפרת החובה לעגן את הסכמת המטופל במסמך בכתב שיכלול את "תמצית ההסבר שניתן למטופל", שוללת את האפשרות שאכן מדובר ב"הסכמה מדעת".
- דרישת הכתב בחוק היא "דרישה מהותית" ובהעדרו של טופס הסכמה מדעת ערוך כדין, יש לקבוע, כי במקרה של מחלוקת, המטפל הוא זה שצריך להוכיח קיומה של הסכמה זו.
- התובע הוכיח כי לא היה מסכים לביצוע הניתוח לו היה מקבל את כל המידע על הסיכונים הטמונים בו.

ע"א 6299/05 צורף

טפסי הסכמה מדעת - היתרונות

- אינפורמציה כתובה למטופל מאפשרת לו להרהר ולהתייעץ עם בני משפחה.
- תזכורת כתובה לדיאלוג.
- סיוע לרופא במקרה של תביעה.

העיתוי להחתמה על טופס הסכמה

"חובת ההחתמה על טופס הסכמה מחייבת לאפשר למטופל לקרוא בטופס בנחת, להיוועץ בבני משפחה וכ"ו. ככל שקיים במוסדות הרפואה נוהג שלפיו במקרים אלקטיביים המטופל חותם על טופס הסכמה סמוך לביצוע ההליך הרפואי, נוהג זה אינו ראוי והוא עומד בסתירה למטרת החתימה שהיא הפעלת שיקול הדעת לאחר קריאה והבנה".

ת"א 5070/08/07 ניסנבאום נ' זיסמן

חוזר מנהל רפואה 23/2010

- מומלץ לתת למטופל מראש (במידת האפשר) לעיון את טופס ההסכמה לפי מתן טיפל רפואי.
- מתן טופס ההסכמה יאפשר למטופל להפעיל שיקול דעת ולהתייעץ עם כל גורם שימצא לנכון.
- פעולת החתימה עצמה תתבצע במועד סמוך לפני קבלתו של המטופל לביצוע הפעולה או בעת קבלתו לטיפול – בטרם קיבל טיפול או תרופות העלולים לשלול את שיקול דעתו.
- הליך מתן הסבר למול מאושפזים הנדרשים לפעולה רפואית וקבלת הסכמתם בכתב במקרים המחייבים זאת ייעשה מוקדם ככל האפשר.
- העתק של טופס ההסכמה חתום בידי המטופל יימסר למטופל – לאחר ביצוע הטיפול או בעת שחרורו מאשפוז.

סירוב לטיפול רפואי

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

סירוב לטיפול – תוקף

- זכותו של המטופל לגופו משמעה שהוא רשאי לסרב לטיפול רפואי גם אם יש בו צורך לשמירה על הגוף או על החיים.
- על מנת שסירוב מטופל יהיה בעל תוקף משפטי ולא תטען הטענה כלפי הרופאים שהם אחראים לתוצאות הסירוב יש להזהיר את המטופל הזהר היטב מפני הסכנות הכרוכות באי קבלת הטיפול.

החולה העוזב על דעת עצמו

העובדות:

- במשך חמישה ימים היה החולה בטיפול אצל רופאת קופ"ח עקב תלונות על כאבים ברקטום.
- ביום השישי לאחר תחילת הכאבים ועקב החמרת המצב הופנה ע"י הרופאה לבי"ח.
- בביה"ח אובחן כסובל ממורסה פרי-אנאלית.
- במהלך ההמתנה הארוכה בחדר המיון עזב המטופל על דעת עצמו את חדר המיון ללא מכתב שחרור.
- הוא חזר במצב קשה למחרת היום, נותח במצב ספטי ונשאר באשפוז ממושך.
- המטופל השתחרר מביה"ח כשהוא סובל מחוסר שליטה על הסוגרים והעדר תפקוד מיני ונכותו הוערכה ב – 100%.

החולה העוזב על דעת עצמו

הטיפול בבית-החולים:

- המטופל הושאר על מיטה בחדר מיון בלי השגחה ובלי הוראות.
- המטופל "נעלם" ואיש לא נתן דעתו על כך אלא בסוף היום כשהמזכירה מצאה את התיק שלו על השולחן.
- כשהמטופל חזר היה מצבו בלתי הפיך.

קביעת בית-המשפט:

- עובדי חדר המיון אפשרו למטופל לעזוב מבלי שהתריעו בפניו על חומרת מצבו והאפשרות כי האבצס בגופו יתפשט "כדליקה בשדה קוצים".
- בידי צוות חדר מיון היה מידע אודות המטופל ואודות המחלה והיה עליו לתת לו את ההסבר המתאים על מנת להעמידו על חשיבות ההמתנה לבדיקה.

החולה העוזב על דעת עצמו

קביעת בית-המשפט:

- חובה על ביה"ח לנסח וליישם נהלי עבודה ברורים וחד משמעיים כדי לקבוע חובת קיום שיחת הבהרה עם המטופל או בן משפחתו בו תובהר לו המחלה וסכנותיה, הבדיקה וחשיבותה, והצורך בהמתנה אם קיים צורך כזה. על הנוהל לכלול הוראות בדבר הדרכים להרגעת המטופל, השגחה עליו והעמדתו על חומרת עזיבתו את ביה"ח בטרם תעשה אבחנה.
- יש לקיים נוהל מעקב אחר מעשי המטופל בחדר המיון ונוהל חירום במקרה של עזיבת מטופל, על ידי ידוע הרופא המפנה ואולי אף פניה ישירה לביתו של המטופל כדי להעמידו על חומרת מצבו.
- התוצאה שיש אחריות לביה"ח לנזקים שנגרמו למטופל כתוצאה מהעיכוב בטיפול שניתן לו.

ע"א 5461/91

סירוב לטיפול - תיעוד

- במקרה של טיפול הנדרש לצורך שמירה על הגוף או החיים יש להחתים החולה על טופס סירוב.
- בהעדר טופס מתאים - יש לתעד את הסירוב בגיליון ולהחתים את המטופל.
- חולה המסרב לחתום – לתעד בגיליון ולציין עדים נוכחים.

הסכמה מדעת - החריגים

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

הסכמה מדעת - החריגים

- החסינות הטיפולית.
- חולים לא כשירים פסולי דין וקטינים שאין אפשרות לקבל הסכמה ב"כ או אפוטרופוס.
- טיפול רפואי כנגד סירוב - באישור ועדת אתיקה.
- טיפול במצב חירום רפואי.

החסינות הטיפולית

ס' 13: המנעות ממסירת מידע

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי המטפל להימנע ממסירת מידע רפואי מסויים למטופל, הנוגע למצבו הרפואי, אם אישרה ועדת אתיקה כי מסירתו עלולה לגרום נזק חמור לבריאותו הגופנית או הנפשית של המטופל.

טיפול ללא הסכמה מדעת

ס' 15: טיפול רפואי ללא הסכמה

על אף הוראות סעיף 13 -

- (1) מטפל רשאי לתת טיפול רפואי שאינו מנוי בתוספת, גם ללא הסכמתו מדעת של המטופל אם נתקיימו כל אלה:
 - (א) מצבו הגופני או הנפשי של המטופל אינו מאפשר קבלת הסכמתו מדעת;
 - (ב) לא ידוע למטפל כי המטופל או אפוטרופסו מתנגד לקבל לקבלת טיפול הרפואי;
 - (ג) אין אפשרות לקבל את הסכמת בא כוחו אם מונה בא כוח מטעמו לפי סעיף 16, או אין אפשרות לקבל את הסכמת אפוטרופסו אם המטופל הוא קטין או פסול דין.

סירוב לטיפול רפואי

ס' 15: סירוב לטיפול רפואי

(2) בנסיבות שבהן נשקפת למטופל סכנה חמורה והוא מתנגד לטיפול רפואי, שיש לתיתו בנסיבות העניין בהקדם, רשאי מטפל לתת את הטיפול הרפואי אף בניגוד לרצון המטופל אם ועדת האתיקה, לאחר ששמעה את המטופל, אישרה את מתן הטיפול ובלבד ששוכנעה כי נתקיימו כל אלה:

סעיף 15: סירוב לטיפול רפואי

- (א) נמסר למטופל מידע כנדרש לקבלת הסכמה מדעת;
- (ב) צפוי שהטיפול הרפואי ישפר במידה ניכרת את מצבו הרפואי של המטופל;
- (ג) קיים יסוד סביר להניח שלאחר מתן הטיפול הרפואי ייתן המטופל את הסכמתו למפרע.

מצב חירום רפואי

ס' 15: טיפול במצב חירום

(3) בנסיבות של מצב חירום רפואי רשאי מטפל לתת טיפול רפואי דחוף גם ללא הסכמתו מדעת של המטופל, אם בשל נסיבות החירום, לרבות מצבו הגופני או הנפשי של המטופל, לא ניתן לקבל את הסכמתו מדעת; טיפול רפואי המנוי בתוספת יינתן בהסכמת שלושה רופאים, אלא אם כן נסיבות החירום אינן מאפשרות זאת.

מה משמעות סירוב של
מטופל לטיפול רפואי במצב
של חירום רפואי !?

סירוב לטיפול במצב חירום

- חולה בן 63 סכרתי אושפז בבי"ח עם רגל ספטית המחייבת כריתה מתחת לברך.
- הוסבר לחולה הצורך בניתוח כריתה והוא התנגד בכל תוקף לביצוע הניתוח למרות כל ניסיונות השכנוע. על מנת לא להותיר כל ספק ביחס לכוונותיו דאג החולה לאכול, כדי שלא ניתן יהיה להרדים אותו.
- למחרת נכנס החולה לשוק ספטי, לא ניתן היה לתקשר עמו והיה צורך לבצע ניתוח דחוף להצלת חיים.
- החולה הועבר לחדר ניתוח, אך המרדים סרב לבצע את ההרדמה...

סירוב לטיפול במצב חירום

- * חולה צעירה בת 26 מגיעה לחדר מיון לאחר ניסיון אובדני חוזר עם קולכיזין.
- * החולה בהכרה, הובאה ע"י אחיה ששיכנע אותה לפנות לחדר מיון.
- * הכמות שנטלה תגרום קרוב לודאי למותה ללא טיפול מיידי.
- * הטיפול הנדרש הוא להכניס זונדה ולבצע שטיפת קיבה.
- * החולה מסרבת להכנסת זונדה ולכל טיפול אחר
- * פסיכיאטר שבדק אותה קובע שהשיפוט שלה תקין
- * **האם ניתן לטפל בחולה כנגד סירובה?**

טיפול במצב של חירום רפואי

במצב של חירום רפואי ניתן לתת טיפול רפואי
למטופל גם נוכח התנגדות או סירוב לטיפול, אף אם
לפי ההערכה המטופל כשיר ובעל כושר שיפוט תקין!

הסכמה מדעת בקטינים ופסולי דין

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

חוק הכשרות המשפטית, התשכ"ב-1962

סעיף 14: מעמד ההורים

ההורים הם האפוסטרופסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים.

חוק הכשרות המשפטית, התשכ"ב-1962

סעיף 18: שיתוף בין ההורים

- בכל עניין הנתון לאפוטרופסותם חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה; הסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירושו או מכללא, לעניין מסויים או באופן כללי; וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר, בענין שאינו סובל דיחוי רשאי כל אחד מההורים לפעול על דעת עצמו.

הסכמה – קטינים - הכללים

- קטינים עד גיל 18 – הסכמה באמצעות ההורים, שהם האפוסטרופסים הטבעיים.
- די בהסכמת הורה אחד לטיפול, אלא אם כן ידוע שההורה האחר מתנגד.
- אין צורך בהסכמת הורים במקרים שמקובל שקטינים פונים בגפם לטיפול.
- הוראות חוק מיוחדות מאפשרות לקטינים לפנות בגפם.

הוראות חוק - טיפול בקטינים

- הפסקת הריון – סעיף 316 לחוק העונשין
- אשפוז בפסיכיאטריה – חוק הנוער (טיפול והשגחה) והחוק לטיפול בחולי נפש
- גילוי נגיפי איידס – חוק לגילוי נגיפי איידס בקטינים

חוק הכשרות המשפטית, התשכ"ב-1962

סעיף 6: סייג לביטול פעולות

- פעולה משפטית של קטין שדרכם של קטינים בגילו לעשות כמוה, וכן פעולה משפטית בין קטין לבין אדם שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהוא קטין, אינה ניתנת לביטול כאמור בסעיף 5, אף שנעשתה שלא בהסכמת נציגו, אלא אם היה בה משום נזק של ממש לקטין או לרכושו.

קטינים הפונים בגפם לטיפול

ניתן לטפל בתנאים הבאים:

- הקטין הוא בן 14 לפחות ומסוגל להבין את ההסברים הרפואיים
- מקובל שקטינים בגיל זה פונים לטיפול בגפם
- הטיפול אינו פולשני ואינו כרוך בסיכון רב

חולה שאינו כשיר

במקרים של חולים אשר מפאת מצבם הגופני או הנפשי הם אינם כשירים לתת הסכמה מדעת לטיפול רפואי יש צורך במינוי אפוטרופוס לגוף אשר ייתן את ההסכמה לטיפול במקומם, או להגיש בקשה לבימ"ש לענייני משפחה לקבלת אישור למתן טיפול רפואי.

מעמד בני משפחה – חולה פסול דין

- לבני משפחה של מטופל שאינו כשיר אין מעמד משפטי בתהליך קבלת ההחלטות הטיפוליות.
- למעט במקרי מצב חירום רפואי, יש לדאוג למינוי אפוטרופוס או לאישור בימ"ש למתן הטיפול הרפואי.

חוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996

סעיף 16: מינוי בא כוח למטופל

- (א) מטופל רשאי למנות בא כוח מטעמו שיהיה מוסמך להסכים במקומו לקבלת טיפול רפואי; ביפוי הכוח יפורטו הנסיבות והתנאים שבהם יהיה בא הכוח מוסמך להסכים במקומו של המטופל לטיפול רפואי.
- (ב) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מתן יפוי הכוח לפי סעיף זה.

תודה !

החברה לניהול סיכונים ברפואה בע"מ

